

Văn bản:

TỨC CẢNH PÁC BÓ

- Hồ Chí Minh -

WIEN NA

I. TÌM HIỂU CHUNG

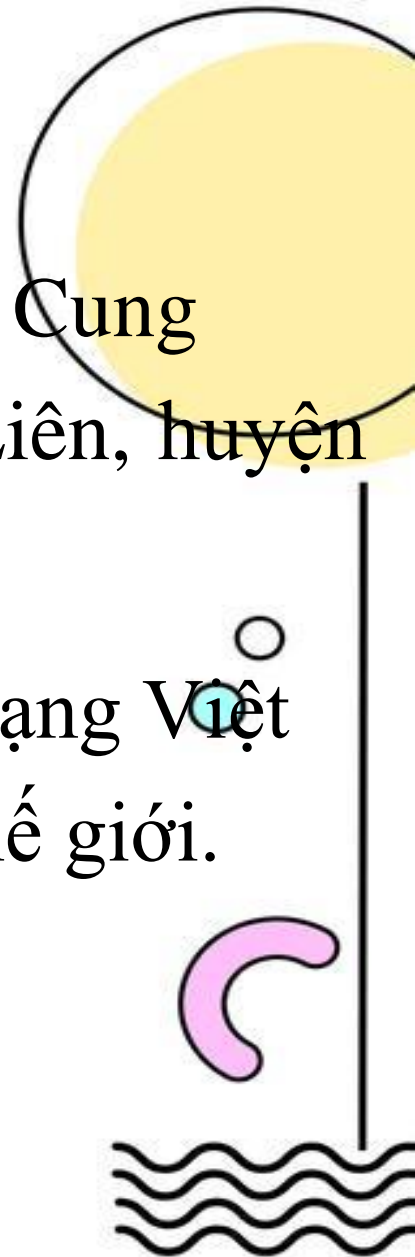

Hồ Chí Minh

1. Tác giả

- Hồ Chí Minh (1890 - 1969)
- Tên khai sinh là Nguyễn Sinh Cung
- Sinh tại Làng Sen, xã Kim Liên, huyện Nam Đàn, tỉnh Nghệ An.
- Là lãnh tụ vĩ đại của cách mạng Việt Nam, là danh nhân văn hóa thế giới.

Thơ Hồ Chí Minh

Thơ của Người luôn chan chứa một tình yêu thiên nhiên đắm thắm, hòa trong một tình cảm lớn – tình yêu đất nước thiết tha.

Hoàn cảnh sáng tác: Bài thơ được sáng tác vào tháng 2 - 1941 khi Bác sống và làm việc gian khổ ở Pác Bó (Cao Bằng).

PTBĐ: Biểu cảm kết hợp với miêu tả

Tác phẩm

Giọng điệu: Hài hước, dí dỏm, tươi vui.

Thể thơ: Thất ngôn tứ tuyệt.

Bố cục

huthitranh.net

Câu 1,2,3 – Cảnh sinh hoạt và làm việc của Bác ở Pác Bó

Phần 2

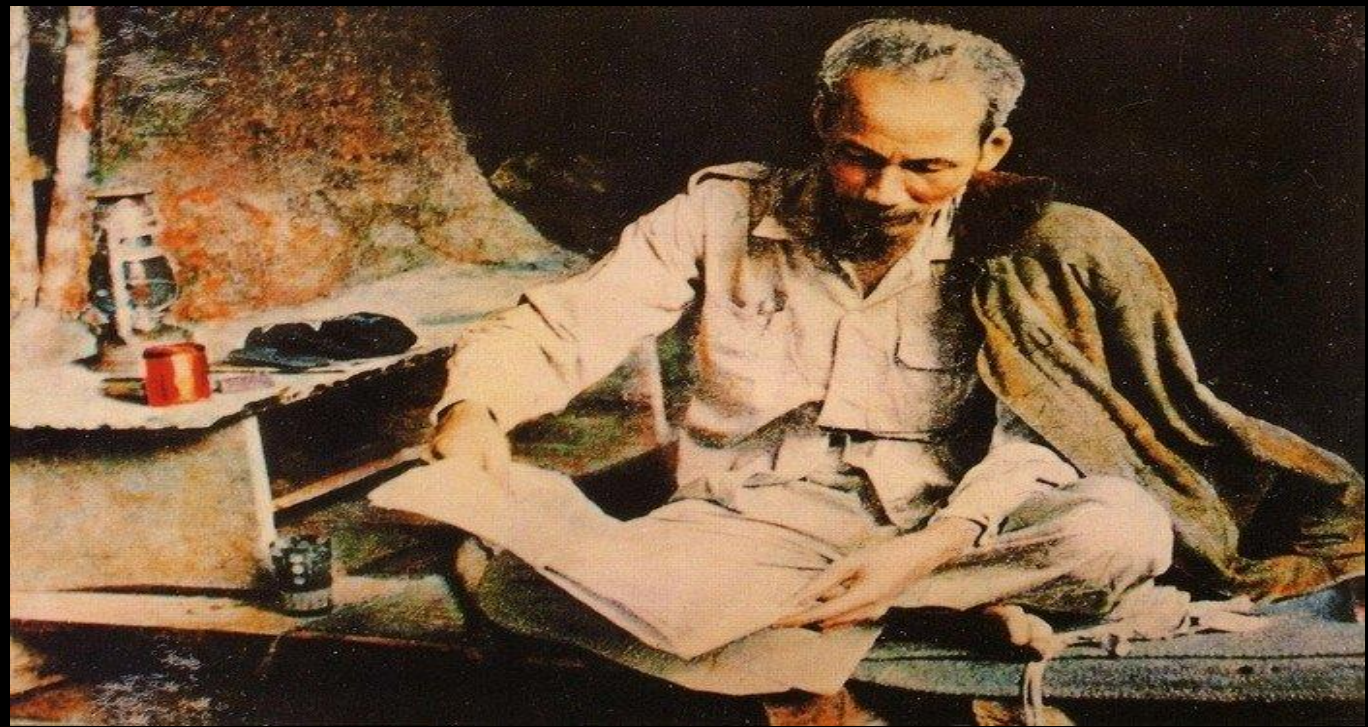
Câu 4 – Cảm nghĩ của Bác.

Phần 1

II. ĐỌC – HIỂU VĂN BẢN

1. Cảnh sinh hoạt và làm việc của Bác ở Pác Bó

- Giới thiệu về nề nếp sinh hoạt của Bác giữa núi rừng:

“Sáng ra bờ suối, tối vào hang,”

Nghệ thuật tiểu đối => Diễn tả hành động đều đặn, nhịp nhàng của Bác

Ngắt nhịp: 4/3 tạo 2 vế sóng đôi, nhịp nhàng, nề nếp.

Thời gian: sáng >< tối

Không gian: suối >< hang

Hành động: ra >< vào

=> Bác ung dung, hòa điệu với nhịp sống núi rừng, luôn luôn làm chủ hoàn cảnh sống.

“Cháo bẹ, rau măng vẫn sẵn sàng”

Bữa ăn:

- Cháo bẹ: cháo ngô

- Rau măng: thức ăn

làm từ măng rừng

*Đời sống vật chất: đạm bạc,
thiếu thốn nhưng gắn bó với
thiên nhiên.*

“*Vẫn sẵn sàng*”

+ **Cách hiểu thứ nhất:** Lương thực, thực phẩm ở đây thật đầy đủ, “cháo bẹ, rau măng” luôn có sẵn.

+ **Cách hiểu thứ hai:** Dù phải ăn cháo bẹ, rau măng nhưng tinh thần vẫn luôn sẵn sàng.

Giọng điệu thoải mái, vui đùa.

=> Niềm lạc quan vượt lên trên khó khăn, gian khổ.

“Bàn đá công chên dịch sử Đảng”

“Bàn đá chông chênh dịch sử Đảng,,

- Làm việc :

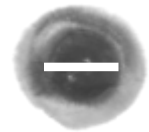
+ Công việc: dịch sử Đảng => công việc lớn lao, vĩ đại

+ Nơi làm việc: bàn đá *chông chênh* (Từ láy gợi sự không ổn định, không vững vàng) => Khó khăn thiếu thốn.

“Bàn đá chông chênh dịch sử Đảng”

Nơi làm
việc

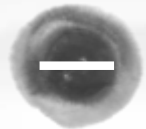
Đối thanh:

Bàn...chông chênh >< dịch sử Đảng

(b-b-b)

(t-t-t)

Giọng nhẹ nhàng >< Giọng mạnh mẽ

Đối ý:

*Điều kiện làm
việc tạm bợ*

><

*Công việc
cao cả, vĩ đại*

**Tư thế ung dung, bản lĩnh, thái độ
lạc quan cách mạng của Người.**

	Hiện thực	Con người
Câu 1	Chỗ ở ẩm, lạnh, tối	Thích nghi, hòa hợp với cảnh vật
Câu 2	Bữa ăn đạm bạc, thiếu thốn	Vui vẻ thoải mái
Câu 3	Điều kiện làm việc tạm bợ	Ung dung, say mê làm việc

**Cuộc sống thực tại
rất gian khổ, khó khăn.**

**Thái độ vui đùa, thích thú
đối với cuộc sống.**

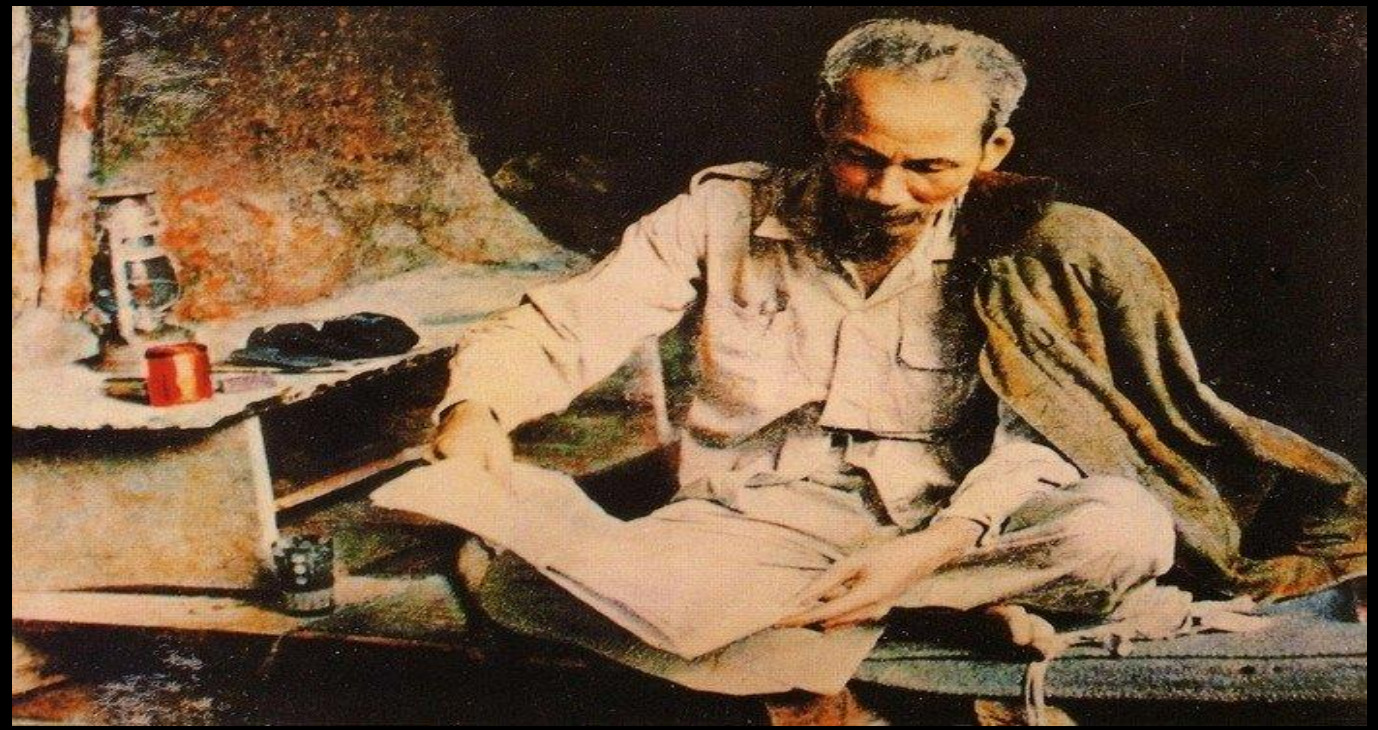
→ Cách nói đối lập, đùa vui, hóm hỉnh.

→ Bác vui vì Bác là người rất yêu thiên nhiên, say mê công việc cách mạng.

TIỂU KẾT

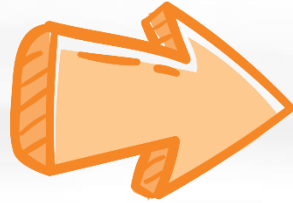
- Hiện thực cuộc sống của Bác Hồ còn nhiều gian khổ, thiếu thốn.
- Hình ảnh Bác hiện lên giữa thiên nhiên mang vẻ đẹp của người chiến sĩ cách mạng: ung dung, tự chủ, lạc quan.

2. Cảm nhận của Bác về cuộc đời cách mạng

2. Cảm nhận của Bác về cuộc đời cách mạng

*“Cuộc đời
cách mạng/
thật là
sang.”*

*Theo em, “sang”
mà Bác nói đến ở
đây thể hiện như
thế nào?*

“Cuộc đời cách mạng/ thật là sang.”

“Sang”

- Vì Bác được sống giữa thiên nhiên mà Bác yêu quý
- Vì Bác được trở về quê hương và hoạt động CM ngay trên quê hương
- Vì mục đích, ý nghĩa của việc làm CM là hết sức cao cả: cứu nước, cứu dân

Làm toát
lên tinh
thần toàn
bài

“Cuộc đời cách mạng thật là sang”

Là nhân tự đã kết tinh, toả sáng tinh thần toàn bài thơ.

“sang”

Không đơn thuần là sự sang trọng, lịch sự mà còn là sự giàu có trong tinh thần, phong thái ung dung, cốt cách tao nhã của Bác.

=> Bác lấy lí tưởng cứu nước làm lẽ sống. Với Bác, cuộc đời cách mạng sang trọng hơn bất cứ cuộc đời nào khác; ung dung, tự chủ, lạc quan.

III.

Tổng kết

Bài thơ “Tức Cảnh Pác Bó” có sự kết hợp hài hoà giữa cổ điển và hiện đại. Em hãy lựa chọn đáp án vào từng cột cho hợp lí.

CỤM TỪ	CỔ ĐIỂN	HIỆN ĐẠI
Đề tài		
Công việc cách mạng		
Thi liệu cổ: Suối, hang, đá		
“Thú lâm tuyền”		
Lối sống cách mạng		
Đồng ý lời thơ nhẹ nhàng, vui đùa		
Thể thơ: Tứ tuyệt		
Chữ quốc ngữ		

Đồng ý

Nội dung

Bài thơ thể hiện cốt cách tinh thần Hồ Chí Minh luôn tràn đầy niềm tin lạc quan, tin tưởng vào sự nghiệp cách mạng

Nghệ thuật

- Tính chất ngắn gọn, hàm súc
- Lời thơ bình dị pha giọng đùa vui hóm hỉnh
- Tạo được tứ thơ độc đáo, bất ngờ, thú vị và sâu sắc
- Vừa mang đặc điểm cổ điển, truyền thống vừa có tính chất mới mẻ, hiện đại

Hồ Chí Minh

Nguyễn Ái Quốc (1890 - 1969), quê Nam Đàn, Nghệ An

Bác là nhà chính trị, nhà cách mạng, nhà văn, nhà thơ lớn của dân tộc. Là danh nhân văn hoá thế giới

Sáng tác 2/1941 khi Bác về nước sống và làm việc ở Pác Bó – Cao Bằng.

Thể thơ: Thất ngôn tứ tuyệt Đường luật. PTBD: Miêu tả, tự sự và biểu cảm.

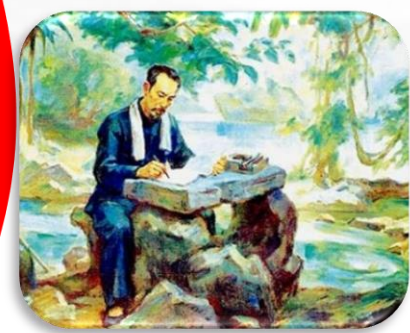
Cảm xúc chủ đạo: Đùa vui, sảng khoái

Bố cục: 4 phần (Khai, Thừa, Chuyển, Hợp)

Sang: Sang trọng, giàu có về tinh thần, lấy lý tưởng cứu nước làm lẽ sống. Không bị khó khăn thiếu thốn khuất phục. Cái sang của con người tự thấy mình hữu ích cho CM.

TỨC CẢNH PÁC BÓ

Tìm hiểu chung

Câu 4 (Hợp)

Câu 1 (Khai)

Nghệ thuật: Phép đối. Đối về: "Sáng ra bờ suối / Tối vào hang"

Hoạt động đều đặn nhịp nhàng thường xuyên của con người gắn bó với thiên nhiên

Bác có tâm trạng thoải mái, ung dung hòa điệu với nhịp sống núi rừng, với hang với núi

Câu 2 (Thừa)

Cuộc sống: Khó khăn, bữa ăn đơn sơ, giản dị chỉ có cháo, ngô, rau, măng

Tinh thần: "vẫn sẵn sàng" chấp nhận, khắc phục và vượt qua khó khăn

Vừa nói cái hiện thực gian khổ, vừa nói cái tâm hồn vui tươi sảng khoái của người chiến sĩ cách mạng

Câu 3 (Chuyển)

"Bàn đá chông chênh": điều kiện làm việc khó khăn, tạm bợ.

Khó khăn về vật chất không thể cản trở tinh thần CM, hoà hợp với thiên nhiên.

Câu thơ thể hiện niềm lạc quan tin tưởng vào sự nghiệp CM. Hạnh phúc lấy lý tưởng cứu nước làm lẽ sống,

Thảo luận : *Hãy chỉ ra sự khác nhau trong “thú lâm tuyền” của Bác ở bài thơ này với những bậc hiền nhân xưa như Nguyễn Trãi, Nguyễn Bình Khiêm...?*

*Côn Sơn suối chảy rì rầm
Ta nghe như tiếng đàn cầm bên tai.*

*Côn Sơn có đá rêu phơi
Ta ngồi trên đá như ngồi đệm êm.
(Nguyễn Trãi)*

*Thu ăn măng trúc, đông ăn giá
Xuân tắm hồ sen, hạ tắm ao.
Rượu đến cội cây, ta sẽ uống
Nhìn xem phú quý tựa chiêm bao.*

(Nguyễn Bình Khiêm)

Người xưa

Vui với thiên nhiên để quên đời, “Lánh đục tìm trong”, “an bần lạc đạo”. Mặc dù đó là thú vui tao nhã nhưng vẫn có yếu tố tiêu cực.

Bác Hồ

Tìm đến với thiên nhiên không phải để quên đời mà để làm cách mạng, để cải tạo cuộc sống. (đánh đổ thực dân phong kiến đem lại hạnh phúc cho nhân dân).